

157. MEKTUP

١٥٧- ﴿الْمَكْتُوبُ السَّابِعُ وَالْخَمْسُونَ وَالْمِائَةُ : إِلَى الْحَكِيمِ عَبْدِ الْوَهَّابِ
فِي بَيَانِ لُزُومِ اِظْهَارِ التَّوَاضُّعِ وَالْاِحْتِيَاجِ عِنْدَ حُضُورِ الْاَكَابِرِ وَبَيَانِ لُزُومِ
تَصْحِيحِ الْعَقَائِدِ﴾

اعْلَمْ أَنَّكَ قَدْ جِئْتَ هُنَا وَالْمَتَ قَدَمَكَ وَانصَرَفْتَ مُسْرِعًا حَتَّى لَمْ تَجِدْ فُرْصَةً لَادَاءِ
بَعْضِ حُقُوقِ الصُّحْبَةِ وَالْمَقْصُودُ مِنَ الْمُلَاقَاةِ وَالْاجْتِمَاعِ أَمَّا الْإِفَادَةُ وَأَمَّا الْاِسْتِفَادَةُ
فَإِذَا خَلَا الْمَجْلِسُ مِنْ كَلَا هَذَيْنِ الْخِصَالَيْنِ فَهُوَ خَارِجٌ عَنِ الْاِعْتِدَادِ بِهِ وَيَنْبَغِي لِمَنْ
يَحْضُرُ عِنْدَ وَاحِدٍ مِنْ هَذِهِ الطَّائِفَةِ أَنْ يَحْضُرَ خَالِيًا لِيَرْجِعَ مَلَأَنَ وَأَنْ يُظْهِرَ عِنْدَهُمْ
الْعَجْزَ وَالْاِفْلَاسَ لِيَكُونَ مَحَلًّا لَشَفَقَتِهِمْ وَمُسْتَحَقًّا لِإِفَاضَتِهِمْ وَلَا مَعْنَى فِي الْمَجِيئِ
وَالْاِنْصِرَافِ رِيَّانٍ وَلَا شَيْءٍ فِي الْاِمْتِلَاءِ غَيْرُ الْعِلَّةِ وَلَا فِي الْاِسْتِعْنَاءِ دُونَ الطُّغْيَانِ قَالَ
الْخَوَاجَةُ بَهَاءُ الدِّينِ التَّقَشُّبِنْدِ قُدَّسَ سِرُّهُ لَا بُدَّ أَوَّلًا مِنْ تَضَرُّعِ الْمَرِيضِ وَانْكِسَارِهِ
ثُمَّ بَعْدَهُ يَتَوَجَّهَ الْخَاطِرُ الْمُنْكَسِرُ فَكَانَ التَّضَرُّعُ وَالْاِنْكِسَارُ شَرْطِي التَّوَجُّهِ وَمَعَ
ذَلِكَ كُلِّهِ جَاءَ فِي هَذِهِ الْاَوَّانِ طَالِبُ عِلْمٍ وَالتَّمَسُّعُ مَنِ التَّفْوِيضِ وَالتَّوَصُّيَةِ إِلَى ذَلِكَ
الْجَانِبِ فَوَقَعَ فِي الْخَاطِرِ أَنَّ مُجَرَّدَ مَجِيئِهِ أَيْضًا حَقٌّ مِنَ الْحُقُوقِ فَيَنْبَغِي آدَاءُ الْحَقِّ
مِنْ قِبَلِي مَهْمَا أَمُكَنْ فَلَا جَرَمَ أَمَلْتُ بِلِسَانِ الْقَلَمِ كَلِمَاتٍ عَلَى مُقْتَضَى الْوَقْتِ
وَالْحَالِ تَذَارُكًا لِمَا مَضَى وَتَلَافِيًا لِمَا سَبَقَ وَأَرْسَلْتُ إِلَى ذَلِكَ الْجَانِبِ وَاللَّهُ سُبْحَانَهُ
الْمُلْهِمُ لِلصَّوَابِ وَالْمُوقِفُ لِلْسَّدَادِ (أَيُّهَا) الْمُوقِفُ لِلْسَّعَادَةِ إِنَّ مَا هُوَ الْاِلَازِمُ لَنَا وَلَكُمْ
تَصْحِيحُ الْعَقَائِدِ عَلَى مُقْتَضَى الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ عَلَى نَهْجِ اخْتِدَامِ عُلَمَاءِ أَهْلِ السُّنَّةِ
وَالْجَمَاعَةِ مِنَ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ بَعْدَ مَا فَهَمُوهَا كَمَا يَنْبَغِي فَإِنَّ فَهْمَنَا وَفَهْمَكُمْ سَاقِطٌ
عَنْ حَيْزِ الْاِعْتِبَارِ إِذَا لَمْ يُوَافِقْ فَهْمَ هَؤُلَاءِ الْاَكَابِرِ أَلَا تَرَى أَنَّ كُلَّ مُبْتَدِعٍ وَضَالٍّ
يَدْعَى أَخَذَ أَحْكَامِهِ الْبَاطِلَةِ مِنَ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ وَفَهَمَهَا مِنْهُمَا وَالْحَالُ أَنَّهُ لَا يُعْنَى

مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا (ثُمَّ) عِلْمُ الْأَحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ ثَانِيًا مِّنَ الْحَلَالِ الْحَرَامِ وَالْفَرْضِ
وَالْوَاجِبِ (ثُمَّ) الْعَمَلُ ثَالِثًا بِمُقْتَضَىٰ هَذَا الْعِلْمِ (ثُمَّ) السُّلُوكُ رَابِعًا طَرِيقَ التَّصَفِّيَّةِ
وَالتَّزَكِّيَّةِ الَّذِي خُصَّ بِالصُّوفِيَّةِ الْكَرَامِ قَدَسَ اللَّهُ أَسْرَارَهُمْ فَمَا لَمْ تُصَحَّحِ الْعَقَائِدُ لَا
يَنْفَعُ الْعِلْمُ بِالْأَحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ وَمَا لَمْ يَتَحَقَّقْ كِلَا هَذَيْنِ لَا يَجْدِي الْعَمَلُ شَيْئًا وَمَا لَمْ
تَحْصُلِ الثَّلَاثَةُ كُلُّهَا فَحُصُولُ التَّصَفِّيَّةِ وَالتَّزَكِّيَّةِ مُحَالٌ وَمَا سِوَىٰ هَذِهِ الْأَرْكَانِ الْأَرْبَعَةِ
وَمُتِمِّمَاتِهَا وَمُكَمِّلَاتِهَا كَالسَّنَةِ الْمُكَمَّلَةِ لِلْفَرْضِ كُلُّهُ مِنَ الْفُضُولِ دَاخِلٌ فِي دَائِرَةِ مَا
لَا يَعْنِي "وَمِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيهِ" وَاشْتَغَالُهُ بِمَا يَعْنِيهِ وَالسَّلَامُ عَلَى
مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَىٰ وَالتَّرَمُّ مُتَابَعَةُ الْمُصْطَفَىٰ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ آلِهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ .

TÜRKÇE ANLAMI

Hakîm Abdulvehhâb'a yazılmış olup büyüklerin huzurunda tevâzu ve ihtiyaç izhar etmenin gerekliliğini ve akîdeyi sağlamlaştırmanın lüzumunu açıklamaktadır.

Bilmen gerekir ki; buraya kadar geldiniz, ayaklarınız yoruldu ve çabucak ayrıldınız. Bir takım sohbet hukukunun edasına bile fırsat bulamadınız.

Karşılaşma ve beraber olmanın maksadı ya *ifâdedir* (faydalı olmaktır) ya da *istifâdedir* (faydalanmaktır). Eğer bu iki özellik mecliste bulunmazsa o meclise itibar yoktur.

Büyüklerden birinin huzûruna gelen kişi boş olarak gelmeli ki dolu olarak dönsün; onların yanında acziyetini ve iflasını göstermeli ki onların şefkatine mahal, feyizlerine müstahak olsun. Doymuş olarak gelip gitmenin mânâsı yoktur. Çok dolu olmakta hastalıktan ve ihtiyaçsızlıktan da azgınlıktan başka bir şey yoktur.²⁷⁸

²⁷⁸ İmam-ı Rabbanî Hazretlerinin, mürebbiliğini-terbiye ediciliğini üzerine aldığı kimseler, meydana "bomboş" çıkmak zorundadır. Acz içinde, çaresiz, şaşkın ve kısaca "bomboş". Allah ehlinin huzuruna gelen bir kimse, kendisini boşaltmalıdır ki, onu doldurmak mümkün olsun... Sohbet ve cem'iyyetten maksat, ya *ifâde*, ya *istifâde*dir. *İstifâde* bekleyenlerse BOMBOŞ gelmelidirler; zira dopdolu dönerler... Bu

Hâce Bahâuddîn Nakşibend (Kaddese Sirruhû) demiştir ki: “Önce hastanın dilemesi ve boyun eğmesi gerekir daha sonra da bu kırık gönül teveccüh eder.”²⁷⁹

Yalvarma ve boyun bükme teveccühün iki şartıdır.

Bütün bunlarla birlikte... Bu aralar buraya bir ilim talebesi geldi. Benden kendisine o taraflar için müzekki olmamı ve tavsiyede bulunmamı rica etti. Onun yalnızca gelişinin bile haklardan bir hak olduğunu düşündüm. O halde benim tarafımdan imkan nisbetinde hakkı eda etmek gerekiyor. Gidene ulaşmak ve geçeni telafi etmek için kalemin diliyle zamana ve duruma göre birkaç kelime yazdım ve o tarafa gönderdim. Allah Subhânehû doğruyu ilham eden ve doğruya ulaştırandır.

Ey saadete ulaşan kişi,

Size ve bize lazım olan şey, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat âlimlerinin, Kitap ve Sünneti gereği gibi anladıktan sonra onlardan çıkardıkları usul doğrultusunda Kitap ve Sünnetin gerektirdiği şekilde akideyi düzeltmektir. Çünkü bizim anlayışımız ve sizin anlayışınız bu büyüklerin anlayışlarına uymuyorsa bir itibarı yoktur. Görmüyor musun tüm bid'atçı ve sapıklar bâtil hükümlerini Kur'ân ve Sünnetten aldıklarını ve bu iki kaynaktan anladıklarını iddia etmektedir. Halbuki bu, haktan yana hiçbir anlam ifade etmez.

Sonra ikinci olarak helal, haram, farz ve vâcib gibi şer'î hükümleri bilmek.

Üçüncü olarak bu bilgiyle amel etmek.

Dördüncü olarak da değerli sûfilere (Kaddesallahu Esrârahum) mahsus olan *tasfiye* ve *tezkiye*²⁸⁰ yoluna sülûk etmek.

İtikâdı düzeltilmedikçe şer'î hükümleri bilmenin faydası yoktur. Bu ikisi (itikâdı düzeltmek ve şer'î ilimleri bilmek) gerçekleşmedikçe amelin de hiçbir anlamı olmaz. Bu üçüne ulaşılmadıkça da *tasfiye* ve *tezkiye*yi elde etmek muhaldir.

Bu dört rüknün ve farzı tamamlayan sünnet gibi bu rükünlerin tamamlayıcısı ve olgunlaştırıcısı olan şeylerin dışında kalanların hepsi fuzûliyâtandır ki mâlâya'nî dairesinin içine girmektedir. Ve “Kişinin

yolun gerçek kahramanlarına karşı kendi manevî iflâsını açığa vurmayan, gereken sermayeyi onlardan alamaz.

²⁷⁹ Yani yalvarıp boyun büküldükten sonra chlullahın teveccühü gelir.

²⁸⁰ Tezkiye ve tasfiye kavramları için bkz. C.1, Mektup 9 daki ilgili dipnotlar.

*İslâmın güzelliği mâlâyâ'nîyi terke edip*²⁸¹ faydalı olan işlerle meşgul olmasıdır.

Selam hidâyete tâbi olanlara ve Hz. Muhammed Mustafa'ya (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) tâbi olmaya şımsıklı sarılanlara olsun.

❧ KELİME ANLAMI ❧

157. يَزِيدُ الْوَلَدُ بِطَرَفِ الْمِائَةِ وَالْخَمْسُونَ وَالْمِائَةُ ۖ *Yüz elli yedinci mektup (Zıme gönderilmiştir?)* فِي بَيَانِ *Hakim Abdülvehhab'a (Ne haklandı?)* *Alçak gönüllü ve muhtaç olduğunu ifade etmenin* *Büyüklerin huzurunda (Dua?)* *Ve de akaidi düzeltmenin gerekli olduğu* *hakkındadır*

Ayağını yordun *وَأَلَمْتَ قَدَمَكَ* Sen buraya geldin *أَتَيْتَ هُنَا* *اعْلَمْ*
 Hatta fırsat bile *حَتَّى لَمْ تَجِدْ فُرْصَةً* Ve çabucak geri döndün *وَأَنْصَرَفْتَ مُسْرِعًا*
 Bulamadın *(Neye?) لَادَاءِ بَعْضِ حُقُوقِ الصُّحْبَةِ* Bir takım beraberlik haklarını edasına
 İmâ'ı ifâde *لِإِمَّا' الْإِفَادَةِ* Halbûki bir araya gelip görüşmekten maksat *وَالْمَقْصُودُ مِنَ الْمُلَاقَاةِ وَالْإِجْتِمَاعِ*
 Ya fayda vermektir *وَأَمَّا الْإِسْتِفَادَةُ* Ya da fayda görmektir *وَالْمَجْلِسُ* Meclis
 yoksun kaldığında *(Neden?) مِنْ كِلَا هَذَيْنِ الْخِصَالَيْنِ* Bu iki özellikten *فَهُوَ خَارِجٌ* O meclis
 çıkmıştır *(Neden?) لِمَنْ* Gerekir *(Nime?) وَتَبَيَّنَ* Kendisine itibar edilmekten *عَنِ الْإِعْتِدَادِ بِهِ*
 Bulunan kişiye *(Nereden?) عِنْدَ وَاحِدٍ مِنْ هَذِهِ الطَّائِفَةِ* Bu taifeden birinin yanında
 (bulunan kişiye gerekir) *(Neyi?) أَنْ يَحْضُرَ خَالِيًا* (Gönlü) boş olarak bulunması
 Dolu olarak dönsün diye *وَأَنْ يُظْهَرَ عِنْدَهُمْ* Ve onların yanında göstermelidir *(Neyi?) مَلَأَانَ*
 Ta ki onların *لِيَكُونَ مَحَلًّا لِيُشْفَقْتَهُمْ* Acziyetini ve iflas ettiğini *(Neyi?) الْعَجْزَ وَالْإِفْلَاسَ*
 Hiçbir *وَلَا مَعْنَى* Ve feyiz vermelerine layık olsun *وَمُسْتَحَقًّا لِإِفَاضَتِهِمْ* Şefkatine mazhar

²⁸¹ Hadis için bkz. C.1, Mektup, 73 deki ilgili dipnot.

